

volkomen be-
getermineerd,
lijke liefde.

K. S.

g is besloten,
la bijlagen bij
weglaten zal
l verminderen.
precieze tekst
ogelijk bewijs-
onze mening
n vaste maat-
weglating dan

erzwaring van
Wat ons voor-
in een besluit
zal zijn na te
el" verhangen
en. Ons mee-
de kerk "het
n besluit kun-
het lezen van
men, behalve
wordt er door

wordt er door
wel niet hele-
ereenkomstige
den, maar dat
ak). Als voor-
weglating van
elijdenis (over
ren der afgop-
paar "overwe-
het daar ligt,
de gedaan. Hij
Kok een voor-
Rapport uit
indig Gerefor-
getekende de
bekeek (wat
n de door rap-
bleek het, dat
er zo goed als
len is het be-
den; de critiek,
maar aan een

van gechar-
de schorsings-
de synode over
Kerkorde, en
die toenmalige
kerken hiërar-
gehouden; or-
den de depu-
etekent: in de

ens achter je
aar zeggen?
gedaan. Daar
i, die wij aan-
r werd precies
even. We kon-
bleek, dat in
s voorkwam.

gheld.
d. Het is jam-
K. S.

n" in de kerk
an een bevin-
r men die ge-
te beleven, ze
ot den leer-
de" behoorde,
als een tekort
an begrip van

En daarom
lle (!!) scha-
r de grondbe-
gden.
en in de poli-
Stemmen des
n geestelijken
n propageeren
wereld, "van
N.C.S.V., on-
en indrukwek-
ooraal wachten
de ziel onvat-
oodzakelijk is,
sche afwijkin-
d tot zijn be-

raag of de ge-
erbannen wat
vormenschoon-
om verande-
n symbolische
et een uitwer-
t haar nieuw-
aan het licht
kerk ten volle

die plaats, waartoe zij in het nieuwe verbond werd
gerechtigd? Was de verhouding tusschen kerkeraad en
gemeente zoodanig, dat er geen belemmering plaats
greep voor de ontplooiing van het ambt der geloovigen?
Wat deed de kerk buiten haar officiële diensten tot
bevordering van de beoefening van de gemeenschap
der heiligen en onderlinge opbouw van kennis en
geloof?

En om niet meer te noemen: de jongeren wilden
andere preeken. Ze verwierpen den ouderwetischen
vorm en verfoeiden de verouderde homiletiek, die haar
modellen eerder naar Grieksch-Romeinsch voorbeeld
construeerde, dan dat zij de ook voor de prediking
verordende christelijke vrijheid tot gelding bracht.

Ze verlangden echt evangelische Christus-verkondi-
ging, specialisatie van de bijzondere zielkundige toe-
standen en het ten volle rekening houden met de nood-
den van hun tijd.

Ook ten aanzien van het „leven" formuleerden de
„jongeren" hun wenschen.

Zij vroegen om grootere waardeering voor de chris-
telijke kunst, die schoone „gave der gemeene gratie",
voor de lichamelijke oefening en voor het gepaste ver-
maak²⁰⁾. Zij wilden, „dat na den diepen klagzang over
de jammerlijke ontarding van dezen tijd, ook duidelijk
gehoord wordt een frisschen danktoon voor de sublie-
me gaven, die God over ons uitstort in de nieuwe
cultuur"²¹⁾. Er moest een eind komen aan den uit-
ouden sleur van onbegrepen puritanisme ontsproten
aversion van de cultuur waarmee de jongere generatie
door den gang der geschiedenis in onvermijdelijke,
maar tegelijk ook zeer begoorde, aanraking kwam.

Het trieste verschijnsel, dat de jongere generatie
het gebruik van de uitvindingsverrassingen, waarmee

hadden, in een derde de door sommigen wel begeerde
beantwoording van de rapporteur te geven of aan te
horen.

Lezers van ons blad kunnen weten, dat wij zelf dit
besluit niet kunnen toejuichen. Het argument, dat als
een student voorgaat, de dienst des Woords ontbreekt,
snijdt o.i. geen hout; de gemachtigde dienaar des Woords
ontbreekt wel, maar niet de dienst des Woords; want
de kerkeraad is aanwezig; die zit er ook achter, als
ouderlingen op huisbezoek instrumenten zijn van de dienst
des Woords. Die gebeurt heus niet alleen op Zondag. En
er is ook, niet vanwege het feit, dat de lezer leest, maar
dat de kerkeraad laat „lezen", dienst des Woords in een
leesdienst. Het ligt alles aan de opdracht en aan het toe-
zicht van de kerkeraad. Dit wat het „principiële" betreft.

Nu zeggen sommigen: ja, maar, daarmee is nog niet
bewezen, dat het juist studenten moeten zijn, die als in-
strumenten gebruikt worden. Ze hebben volmaakt r "ik;
het is evenmin bewezen, dat het lezende vadersingen of
lezende lees-kundigen van buiten de kerk bank
moeten zijn. 't Was de vraag alleen maar, of door de
kerkeraad uitgenodigde studenten het mogen zijn; in-
dien dezen bereid zijn, zich naar de critiek van de ker-
keraad te voegen; m.i. is op dat punt al heel wat vol-
doening gegeven, wanneer (zoals gebruikelijk) een
classis een onderzoek instelde vóórdat „consent" verleend
werd.

•• Rapporteurs

Het besluit inzake het niet meer zo breed als te voren
opnemen van de rapporten heeft nog een andere kant.
We denken aan twee dingen: de openbaarheid der sy-
node en de verzoeken van het vlees.

Synodes willen graag — zover het zaken van publieke
betekenissen betreft — openbaar zijn. Welnu — met één
slag is de openbaarheid voor een groot deel prijsgegeven.
O' zeker, persmensen kunnen er bij wezen (maar hoeveel
ruimte krijgen ze in hun krant? en hoeveel fouten ma-
ken ze?). De eerste de beste keer bevatte de pers —
zonder opzet — een dikke onjuistheid. En van de debat-
ten komt zo goed als niets terecht in de pers. We geven
geen mens de schuld, het valt ook niet mee. Men heeft
dus aan de krantenverslagen betrekkelijk weinig. Voor-
al niet om „de geest" te proeven. Alleen de rapporten
betekenen wat. En die waren tot nu toe het grootste
bewijs van openbaarheid der synode. Daardoor werd haar
werk controleerbaar, niet maar voor plaatselijke inwo-
ners van de roepende kerk (die de tijd hebben en niet al
te dóóf zijn) niet maar voor soms helemaal niet „inge-
wijde" persmensen, maar voor iedereen, vooral voor hen,
die iets te maken hebben met het beslotene. Weg — alle-
maal. Zuinigheid? Maar meeleven-kunnen breekt de por-
temonnaie open.

En dan: ons vlees. Rapporten schrijven is net als bid-
den. Je moet het zeggen, anders raak je de concrete be-
hoeften niet. Zo moet je schrijven, en puntig argumen-
teren, voor het volk, alleen dan dwing je jezelf tot scherp
nadenken, tot verantwoord argumenteren, tot hulp aan
de soms misleide kerkmensen en tot controle van je geest.
De zekerheid: „dit wordt publiek" betekent een groeiend
verantwoordelijkheidsbesef.

Ik verdenk niemand ervan, dat hij voor een niet publi-
cabel rapport minder zijn best zal doen dan voor een,
dat publiek wordt.

Maar ik geloof ook niet, dat, vooral op lange termijn
(als de eerste liefde wat zal verkoelen), er iemand is,
die niet moet zeggen: „hier komt nog vlees en wereld
bij". Ik vrees op de lange duur een m.i. nu al soms merk-
baar zinken van het peil der rapporten. Sommige worden,
geloof ik, wat te gemakkelijk opgevat. Dat zal eerder
minder dan beter worden.

Jammer, jammer.
Onze critiek op de synodale misslagen van 1944 is on-
gemeen vergemakkelijkt, omdat we de kans kregen met
de stukken te bewijzen, dat de kerkrechtelijke opvattingen
en maxims van de heer Nauta c.s., in rapporten van
schorsing etc. neergelegd, wemelden van tegenstrijdig-
heden.

Laten we de critiek op ons eigen werk mogelijk ma-
ken. „De Roeper" en „De Strijdende Kerk" konden des-
tijds minder makkelijk alarm slaan tegen de genomen
besluiten van onze synodes, omdat de Rapporten van de
bijgezochte argumenten bij voorbaat de spits al had-
den afgebeten.

Ik geloof, dat het rapportenbesluit jammer blijken zal.
Men komt er allicht later op terug. We nemen te veel
„maatregelen" soms.

K. S.

•• Studenten-„preken"

Met 17 tegen 15 stemmen is een voorstel aangenomen
(dat bijna door staking van stemmen 16—16 zou ver-
worpen zijn), om het „preken" van studenten af te
schaffen. De tekst van het besluit is elders aan te treffen.

De labiliteit van het succes van het voorstel bewijst
reeds, dat de opinies verdeeld waren. „Twee ronden" zijn
gehouden, maar over twee dagen verdeeld, en voor een
niet steds gelijkelijk samengestelde vergadering. Er
waren dus leden, die alleen de tweede „ronde" (vlak vóór
het besluit viel) hebben bijgewoond, en geen kans meer

K. S.

PSALM 7:1—6.

Vertaling N.B.G.

Ik schuil bij U, mijn God en HEERE,
voor allen, die mijn dood begeeren
en mij vervolgen dag en nacht,
verlos mij, red mij uit hun macht,
opdat hij niet uw knecht verscheure,
gelijk een leeuw mij weg zou sleuren,
terwijl er niemand is, die redt:
Mijn hoop heb ik op U gezet.

Mijn God, zoo ik dát heb bedreven,
er onrecht aan mijn hand zou kleven,
ik lagen legde op het pad
van hem, die vrede met mij had,
— ja, 'k heb gered, die kwaad mij deden —
moog' dan de vijand mij vertreden,
hij, die mij zonder oorzaak trof,
mijn ziel vergooid in het stof.

A. v. B.

Welnu, ik zie niet in, waarom studenten niet zouden
mogen worden uitgenodigd door een kerkeraad. In die
uitnodiging ligt de machtiging, en in de verlening van
consent van onderzoek de (voorzover hier nodige) ga-
rantie.

En als we dan denken aan de behoefte, geleid op de
zeer vele vacante kerken, dan geloven we, dat een be-
hoorlijk aan banden gelegde regeling van het „studen-
ten-preken" aan die ettelijke vacante kerken kon bieden,
wat ze zelf blijkten te verlangen. Het feit, dat deze kerken
zelf invitatie hebben laten regeven, bewijst al, hoe zij
zelf erover dachten.

We zullen ons maar niet verdiepen in de vraag, hoe
het nu verder gaan zal. De tijd zal 't leren.

K. S.

onze groote tijd de menschen als met een Sint-Nicolaas-
avond verraste, schier met geweld op het oude ge-
slacht moest veroveren, diende een einde te nemen²²⁾.

Dit is een teekening van de beweging der jongeren
gegeven met zooveel mogelijk de eigen woorden van
hen die er leiders van waren.

Als samenvatting van al het gezegde kunnen wij
niets beter geven dan de karakterisering van den
„nieuwen geest" zooals Prof. Bavinck Jr., die tijdens
zijn studentenjaren voorgoed in den ban van dezen
geest kwam, haar vele jaren later heeft gegeven.

Hij noemt vier kenmerken daarvan.

Vooreerst een zekere neiging tot accentueering van
de betekenis der geestelijke belevingen
en ervaringen. Deze neiging ontstond onder den
invloed van de destijds zeer machtige ethische theolo-
gie. Theologische formuleringen werden van minder
waarde geacht dan wat in eigen harten rezoneerde.

In nauw verband met de voorkeur voor geestelijke
ervaring stond een neiging tot psychologische
beziinning. De psychologie trok in de jaren rondom
den eersten wereldoorlog overal de aandacht. Veel
werd van haar verwacht voor de oplossing van allerlei
wijsgeerige en praktische vragen. En de „jongeren"
stelden zich de vraag of de psychologie voor het ver-
staan van Gods openbaring niet van groot nut zou
kunnen zijn. God had immers zijn openbaring aan ons
gegeven door de ziel van levende menschen heen. En
moest men dan niet dien mensch kennen om de Open-
baring te verstaan?²³⁾

Een derde kenmerk van het geestelijk leven der

²²⁾ De Ref., 1e Jaarg., No. 24, 11 Maart 1921.

²³⁾ Zie Hepp's „De betekenis der analogia fidei voor
de exegese" (Gereformeerd Theologisch Tijdschrift, 17e
Jaarg. p. 349 v.).

„EEN WOORD KRIJGEN"

(Nieuwe spelling.)

Amice,

Je hebt me al eens 'n briefje op m'n dak gestuurd, met
de vraag: schrijf eens over het „krijgen van een stem".
Je vertelde me, dat je familieleden hadt, die vonden,
dat zo iets pas een mens kon helpen en troosten. Je
meende, dat ik er misschien anders over zou denken.

Nu, dat is ook zo. Want vooreerst: men spreekt wel
eens van „een stem" krijgen, waar helemaal geen stem
is. Een „inwendige stem" kan wel een ingebeelde stem
wezen. En vervolgens: als er werkelijk „stemmen" ko-
men, wat dan? Dan dringen die naar het Woord. Paro-
len dringen naar het Woord.

Let maar eens op, dat en hoe de Heiland „stemmen"
(echte) kreeg. We lezen er driemaal van. Bij de doop
was er een stem uit de hemelen, zeggende: deze is mijn
Zoon, mijn geliefde. En op de verheerlijkingsberg kwam
er weer een stem uit de wolk, zeggende: deze is mijn
geliefde Zoon. Ook in Joh. 12 was er „een stem uit de
hemel".

We hebben dus: losse stemmen — ook voor Christus.
Nu is de Christus „het" Woord en de Spreker van
God: In Hem spreekt God continu, en Hij zelf organi-
seert en bedient een vaste Woord-dienst, van continue
profetie, en dit steeds in woorden voor de oren der kerk
in haar onderscheidene „oeconomieën" met de daarmee
corresponderende bevestigingsmogelijkheden, geschikt.

Dé Logos, het Woord, is Hij.

Doch tenslotte dit enige Woord-van-God, via het oor,
het hart der menschen te laten bereiken, en óók, om heel
de kerk, heel Israël en straks ook heel de kring, waar-
toe na Pinksterfeest het Woord „gezonden wordt", ver-
antwoordelijk te stellen, gebruikt God nog andere mid-
delen, hulp-middelen, néven-stemmen die als „losse
stemmen" (of: parolen) aan het vaste Woord ten over-
vloede nog getuigenis geven.

Zó komt het, dat, zoals we hierboven zagen, tot drie-
maal toe „een" stem spreekt over „de" Logos, over „het"
Woord.

Jammer genoeg, zijn wij een beetje eraan ontwend,
verschil te zien tussen „het Woord" (enkelvoud) ter
eener, en „stemmen" (meervoud) ter anderzijde. Maar
onze vadersen, ook de zogenaamde „kerkvaders", kenden
dat onderscheid terdege. Een hunner geeft ook langs
taalkundige weg relief aan dat onderscheid. Heeft hij
het oog op „het" Woord, de Zoon, die Tweede Hypostase
uit Gods eigen Wezen, dan spreekt hij van „Verbium",
„Logos". Maar wil hij het hebben over die losse, inci-
dentele, bij-komende „stemmen", dan bedient hij zich
van woorden als „vox", „rhéma". Ook wij kennen dat
verschil wel: niemand noemt vandaag meer Gods Zoon
„een parool" van God. Maar een generaal, die een los
woord, een incidenteel bevel geeft, die geeft „een parool"
uit zijn hoofdkwartier. En wie een bundel losse uitspra-
ken, laat ons zeggen van Pascal, publiceert, kan aan
zijn verzameling de titel: „Paroles de Pascal" geven.
Ondanks de Franse Confessie, die van „Parool" spreekt,
ook als zij het oog heeft over „het Woord" uit Johan-
nes' Evangelie, het begin.

En zo zegt nu God onder Israël voor „parolen", als
om te roepen: hier is „het" Wóórd. Deze is mijn Geliefde
Zoon, niet maar een incidenteel Parool, één uit vele,
doch Mijn éne gegeneerde Zoon, mijn Woord. In den
beginne toch was er geen „parool", maar wel „het
Woord".

Een parool is dus een „stem". „Een" stem, zoals er
meer zijn.

jongeren was een openheid voor wat de
niet-Christelijke wetenschappen en
het algemeen de niet-Christelijke
cultuur te bieden had. Men wilde ruim-
heid van blik, die het goede waardeeren kon, ook waar
het opbloede buiten de omtuining der kerk. Groote ter-
reinen van wetenschap konden zeer wel in samenwer-
king met niet-geloovige geleerden worden ontgonnen.
Men moest „er van uitgaan, dat krachtens Gods alge-
meene genade, ook in de ongelovige wereld rondom
ons nog wonderen van waarheid en schoonheid mochten
worden verwacht. Daarom was het noodzakelijk om met
eerbied en waardeering te staan tegenover al datgene,
wat er in de groote wereld rondom het gereformeerde
erf gedacht en gevonden werd. De cultuurwaardee-
ring, welke zich in deze houding openbaarde, wekte
de behoefte zich vooral niet in eigen kring op te slui-
ten. Men wilde zooveel mogelijk contact oefenen met
hen, die buiten het kerkelijk erf stonden.

Ten slotte noemt Bavinck als kenmerk van wat ±
1918 de nieuwe geest was: een zeker gees-
telijk relativisme. Men vroeg zich af of
het gereformeerde denken niet een betrekkelijke toe-
vallige en historisch bepaalde nuanceering van het
eene, groote, machtige leven was, dat door de Kerk
van alle eeuwen heenstuwte. Werd het niet gedragen
door de psychologische genade, die zich laat ty-
peeren met de woorden nuchterheid, verstande-
lijkheid, met als achtergrond toch altijd een zekere
neiging tot mysticisme en gemoedelijkheid? En als dat
zoo was, kon men dan nog wel voor het Gerefor-
meerde beginsel opkomen met de pretentie alsof het
de waarheid zou zijn?²⁴⁾

C. V.

²⁰⁾ De Ref., 1e Jaarg., No. 24, 11 Maart 1921.

²¹⁾ De Ref., 1e Jaarg., No. 23, 4 Maart 1921.

²⁴⁾ De Toekomst van onze Kerken, rede gehouden door
Prof. Dr. J. H. Bavinck voor F.Q.I. te Kampen, niet in den
handel, p. 3/4.